

OpenMusic

Nieuw Ensemble

dirigent Lucas Vis

musici

fluit	Harrie Starreveld
hobo	Ernest Rombout
(bas)klarinet	Arjan Kappers
mandoline	Martine Sikkenk
gitaar	Helenus de Rijke
harp	Ernestine Stoop
piano	John Snijders
slagwerk	Herman Halewijn
viool	Marin Mars
altviool	Julie Barnes
cello	Robert Putowski
contrabas	Rozemarie Heggen

cursus <i>OpenMusic</i>	Rozalie Hirs
gastlezingen	Mikhail Malt
	Benjamin Thigpen
	Niels Bogaards
	Marco Stroppa
	Tristan Murail
leiding practicum	Joël Bons
gastdocenten	Richard Ayres
	Stefano Bellon
	Wim Henderickx
	Fabio Nieder
	Richard Rijnvos

concertdatum

vrijdag 9 juni 2006 Amsterdam Paradiso 20.30

Dit concert vindt plaats in het kader van de serie *Wilde Bloesem*, die mede dankzij financiële ondersteuning van het *Amsterdams Fonds voor de Kunst*, *Prins Bernhard Cultuurfonds* en *Paradiso* tot stand komt. Het concert is daarnaast onderdeel van *Hutspot*, het eindexamenfestival compositie van het Conservatorium van Amsterdam. Het programma wordt door de *Concertzender* opgenomen voor uitzending op een nader te bepalen tijdstip.

OpenMusic

slotconcert compositiepracticum

Nieuw Ensemble Conservatorium van Amsterdam
dirigent Lucas Vis

première programma

Rodrigo Tascón *Potential landscape*

Daniel Gutierrez Berumen *Whispers in a Dutch sky*

Ignacio Fernández Bollo *Eclosión*

Andrzej Kwiecinski *nr 27,1950*

pauze

Justin Christensen *She said I could*

Chikage Imai *Vectorial projection I*

Miguelángel Clerc Parada *La Raíz Lanzada al Aire*

Ernesto Illescas Peláez *Rituales improbables*

*alle werken zijn ontstaan tijdens het compositiepracticum
OpenMusic en geschreven voor het Nieuw Ensemble*

Inleiding

De computer heeft in het leven van het gros van de wereldbevolking een centrale plaats ingenomen. Zo ook in dat van componisten. De nieuwste muziek komt veelvuldig met behulp van de computer tot stand. Maar op de Nederlandse conservatoria wordt geavanceerde technologie nog nauwelijks onderwezen. Hoog tijd om de laatste ontwikkelingen onder de aandacht te brengen van de jongste generatie componisten. Het Nieuw Ensemble en het Conservatorium van Amsterdam organiseerden *OpenMusic* – een project over *computer aided composition*.

cursus, lezingen en practicum

Van oktober 2005 tot mei 2006 nam een tiental compositiestudenten van de conservatoria van Amsterdam en Den Haag aan het project deel. Theorie en praktijk gingen daarbij hand in hand. Het theoretische gedeelte bestond uit een door Rozalie Hirs speciaal ontworpen en verzorgde compositiecursus over de aan het Ircam in Parijs ontwikkelde software *OpenMusic*. De cursus omvatte een lezingencyclus, een serie workshops en individuele begeleiding. Gastlezingen werden gegeven door de Ircam-pedagogen Mikhail Malt en Benjamin Thigpen, en de componisten Marco Stroppa en Tristan Murail.

Parallel aan de cursus werkten de jonge componisten met het Nieuw Ensemble in een practicum aan een nieuwe compositie. De gehele periode stond het ensemble tot hun beschikking – in regelmatig gehouden sessies kon tijdens het compositieproces volop worden geëxperimenteerd. Schetsen en fragmenten van de *works in progress* werden doorgespeeld, gerepeteerd en besproken onder leiding van gastdocenten als Richard Ayres, Stefano Bellon, Wim Henderickx, Fabio Nieder en Richard Rijnvos, dirigent Lucas Vis, projectleider Joël Bons en de musici.

première programma

Op dit slotconcert wordt het klinkend resultaat gepresenteerd in de vorm van acht premières. Rodrigo Tascón, Daniel Gutierrez Berumen, Ignacio Fernández Bollo, Andrzej Kwiecinski, Justin Christensen, Chikage Imai, Miguelángel Clerc Parada en Ernesto Illescas Peláez zijn de nog vrijwel onbekende namen van componisten die de muziek van morgen gezicht geven.

de componistenpractica van het Nieuw Ensemble

Het Nieuw Ensemble organiseert al vanaf 1982 componistenpractica, sinds 2002 als *ensemble in residence* van het Conservatorium van Amsterdam.

Een practicum biedt jonge componisten de gelegenheid om een aantal maanden achtereen op regelmatig gehouden sessies met de musici samen te werken tijdens het compositieproces. Vanuit de beschermde conservatoriumsituatie zetten de componisten via de practica van het Nieuw Ensemble hun eerste schreden in de muziekwereld.

Na elke sessie met de musici bespreken de deelnemers onder leiding van de gastdocent hun bevindingen en becommentariëren elkaars werk. Tijdens deze besprekingen van het 'work in progress' leren de componisten niet alleen van de leraren en het ensemble, maar vooral ook van elkaar. Naast de verklanking van schetsen en de adviezen van ervaren componisten en uitvoerende muzikanten, gaat het daarbij ook om het stimulerende klimaat. Het onbevooroordeeld discussiëren, luisteren, experimenteren en uitwisselen van ideeën, vormt een vruchtbare bodem voor de artistieke arbeid. Het ensemble legt de aankomende componisten geen bepaalde taal of stijl op; het vervult slechts een begeleidende functie. Dat betekent niet dat men risicoloos bezig is. Men voelt elkaar tijdens de sessies stevig aan de tand, hetgeen een dergelijk project erg boeiend maakt. Door op kritische wijze informatie te verschaffen, zullen de componisten niet alleen veel vakkennis opdoen maar hopelijk ook beter in staat zijn hun positie te bepalen.

met dank aan

Bijzondere dank gaat uit naar Marijke Hoogenboom (lector Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten) en Hans Verbugt (hoofd klassieke muziek Conservatorium van Amsterdam) voor het mogelijk maken van dit project middels de aanstelling van Rozalie Hirs als docent/individueel onderzoeker en Joël Bons als lector/artist in residence. Veel dank ook aan Richard Ayres (compositie, Koninklijk Conservatorium), Jorrit Tamminga (elektronische muziek, Conservatorium van Amsterdam), Niels Bogaards (Ircam, Parijs), Wim Henderickx (compositie, Conservatorium Amsterdam), en Tristan Murail (compositie, Columbia University, New York) voor hun praktische en morele steun bij het ontwikkelen van het project, en aan de HKU afdeling Media en Technologie in Hilversum voor het genereuze ter beschikking stellen van de computers en de workshopruimte.

OpenMusic

door Rozalie Hirs

De opname van geluid en de ontwikkeling van de elektronische muziek in de twintigste eeuw hebben geleid tot volstrekt nieuwe inzichten omtrent klank en geluid. Vanaf de zeventiger jaren zijn componisten deze inzichten ook bewust in hun instrumentale muziek gaan toepassen.

Natuurwetenschap, technologie en inzichten uit de psychoakoestiek zijn compositorische processen gaan inspireren. Het onderzoek naar klank en het ontleden van klank in zijn deeltonen, hebben hun weg gevonden naar partituren voor instrumenten die eeuwen eerder ontstonden.

Begin negentiger jaren is de software *Patchwork* aan het Ircam in Parijs ontwikkeld om componisten in staat te stellen direct te werken met de parameters van klank: frequentie en tijdsduur. De halftoons-gelijkgetempereerde stemming (overeenkomend met de toetsen van de piano) zoals die de afgelopen twee eeuwen binnen de westerse kunstmuziek gebruikelijk was, is hiermee niet bepalend meer.

De componist kan zelf kiezen wanneer en hoe kleinere toonsafstanden gewenst zijn. Tijdens het componeren kunnen de ideeën wel in notenschrift zichtbaar gemaakt worden ter reflectie. Maar pas in de eindfase van het compositorische proces wordt de uiteindelijke vertaling naar de partituur gemaakt. Het componeren is daarmee minder bepaald door de traditie. De instrumentale muziek heeft van haar elektronische zusje geleerd.

De verworvenheden van *Patchwork* zijn verder uitgewerkt in de software *OpenMusic*. *OpenMusic* wordt vaak in combinatie gebruikt met de eveneens aan het Ircam ontwikkelde software *AudioSculpt*. Met *AudioSculpt* kan de componist geluid analyseren oftewel splitsen in zijn frequentie-componenten. De verkregen data zijn in *OpenMusic* te transformeren en vervolgens te vertalen naar notenschrift. Het toekennen van de verschillende frequentie-componenten aan verschillende instrumentalisten werd door Gérard Grisey en Tristan Murail ook wel *instrumentale additieve synthese* genoemd naar de *additieve synthese* uit de elektronische muziek. Het komt overeen met het vertalen van een klank (van welke aard dan ook) naar een partituur

voor instrumentalisten. De componist kan de data binnen *OpenMusic* transformeren, bijvoorbeeld door ze in de tijd in te drukken of uit te rekken, danwel de harmonische verhoudingen in te drukken of uit te rekken. Verschillende transformaties kunnen door de componist op verschillende momenten in de partituur gebruikt worden. Het voordeel van muziek die zich laat inspireren door klank en haar transformaties, is de grote coherentie die binnen het muziekstuk van moment tot moment kan ontstaan. De luisteraar kan deze waarnemen als een continu verlopende, hem of haar meevoerende klankruimte.

OpenMusic kan ook worden gebruikt voor het berekenen van frequenties en tijdsduren volgens bijvoorbeeld theoretische modellen, algoritmes of wiskundige processen. Het is daarin verwant aan bijvoorbeeld de *AC Toolbox* van Paul Berg (Instituut voor sonologie, Koninklijk Conservatorium).

Tijdens dit project is *OpenMusic* op veel verschillende manieren gebruikt. Het programma onttrekt zich daarmee beslist aan de kritiek dat het alleen leidt tot gemakkelijk herkenbare muziek geworteld in een Franse esthetiek. Het internationale gezelschap van jonge componisten van tegenwoordig schakelt moeiteloos over van het ene medium naar het andere. Daarnaast is ze niet gebonden aan één stijl van compositorisch denken binnen bijvoorbeeld de instrumentale muziek. Een nieuwe technologie wordt alleen gebruikt zolang hij de oren opent en nieuwe gebieden binnen de eigen verbeelding verkent. De stukken die vanavond klinken zijn zulke mijlpalen. De componisten hebben een nieuwe kijk op zichzelf en hun muziek verworven. Voor alle componisten was dit een intensief project, waarin zij een nieuwe software leerden, deze binnen hun creatieve werk toepasten en toetsten in de praktische sessies met het Nieuw Ensemble. Er was zo een directe toetsing van compositorische ideeën en berekeningen aan de muzikale werking van de partituur en haar instrumentale (on)mogelijkheden. Deze cursus was er één van zelfreflectie.

Rodrigo Tascón – *Potential landscape*

for flute, English horn/oboe, (bass) clarinet, percussion, harp, piano, mandolin, guitar, violin, viola, cello and double bass
duration: ca. 5'

The term *potential landscape* is generally understood as a probability screen of points on a given plane. These point projections represent the highest probability weight of a set. In other words, they don't represent the point itself but tendencies towards itself. The curve described by the index values of the set obeys the laws of simple harmonic motion, causing repetitions to occur creating cycles.

The speed of evolution (rate of change) of each cycle and the tendency mask of each point constitute the formal core of the composition.

The cycles are synchronized, sharing a starting point. But, because of their different rates, their function shifts between foreground and background, a matter of density accumulation and dispersion.

One fundamental algorithm controls both the categorization and the distribution of events through the association of two ordered sets: one containing the first five prime numbers and the other a cyclic numerical string of six elements.

There are three basic superposed textures in the instrumental whole.

The timbral features of these textures remain constant and yet differentiated from one another. However, at some moments they share many of the same parameters and thus no timbral distinction can be made, resulting in an organic mass.

About the OpenMusic project

The knowledge and experience acquired due to the collaborations, teachings and insights of such outstanding musicians, composers, pedagogues and artists involved allows me to look back on it with gratitude and satisfaction.

I think this has been a high level educational project that covers different compositional dimensions such as orchestration through the sessions with the NE, technical aspects through the *OpenMusic* workshops in Hilversum, and theoretical, conceptual and compositional ideas through post-session discussions and lectures in Conservatory of Amsterdam.

Rodrigo Tascón

Rodrigo Tascón was born in Mexico City, 1980. His professional studies in composition and guitar began in 1998 at the *Musical Research and Studies Center* (CIEM) Mexico D.F. with Maria Antonieta Lozano and Thomas Barriero as main teachers. In 1999 he became a member of the Center's Guitar Orchestra conducted by Gerardo Tamez and to Victor Rasgado's Analysis and Composition workshop, which he followed until the year 2002. In 2001, he was awarded a composition diploma by Mario Lavista at the *National Art Center* (CNA), the same year in which he received 3rd prize in the Cortemilia International Music Competition. From 2002 through 2004 he sought further insight from Ignacio Baca Llobera and Vincent Carver.

In 2003, he was admitted as an Associate in Musical Theory, Criticism and Literature (AmusTCL) by Trinity College in London. Currently, he is enrolled at the Conservatory of Amsterdam under the tutelage of Wim Henderickx in composition, Jorrit Tammiga in electronic music and Theo Verbey in orchestration.

His creative endeavours have manifested themselves through diverse media such as short films, theater, radio and installations.

By chance, luck and/or due to his charismatic approach and persuasive skills his music has had international performances in Italy, Spain, Netherlands, USA and México.

Daniel Gutierrez Berumen – *Whispers in a Dutch sky*

for flute, oboe, English horn, clarinet, mandolin, guitar, harp, piano, percussion, violin, viola, cello and double bass
duration: ca. 8'30''

The idea of this piece comes from a surrealistic place within my imagination. I must say that this piece was created for children and not for a contemporary music audience. The musical intention of this piece is to evoke winter skies where classical birds from this country, such as crows and ducks, take an important role amidst the clouds where images of giants are made within the condensation. Shapes of whales appear to be swimming in the sky waiting to disappear when winter ends.

about the project

At the beginning, I felt very uncomfortable with the French programmes *OpenMusic* and *Audio Sculpt*. For me it was like learning to speak Chinese in a few months. But, thanks to the patience and support of the teachers that I had during this project, these programmes have become fantastic musical tools. The experience of working with musicians at the level of the Nieuw Ensemble, with their enthusiastic and at the same time engaging attitudes, makes this the first time that I do not have complaints with the interpreters.

Daniel Gutierrez Berumen

Daniel Gutierrez Berumen was born in Mexico City. He took a Bachelor Degree in Composition at the Cardenal Miranda Institute Mexico City under the tutelage of Victor Rasgado. Since 2005 he continues his studies at the Koninklijk Conservatorium with Clarence Barlow and Gilius van Bergeijk.

Ignacio Fernández Bollo – *Eclosión*

for flute, oboe, clarinet, mandolin, guitar, harp, piano, percussion, violin, viola, cello and double bass

duration: ca. 9'

The poet said '*Una flor que llaman girasol / Y un sol que se llama girasol*' (A flower called sunflower / And a sun called Flowersun). It is interpenetration and confusion. I chose an ensemble friendly fundamental tone: G is an open string on all stringed instruments. The overtone series on G matches the undertone series of E-flat in that the most characteristic partials are equivalent: the seventh and the fifth partials are the same; the ninth partial is the eleventh and vice versa. The undertone row of E-flat is artificial, the overtone row of G is natural. I needed the collision of two frequencies to produce E-flat as a differential tone, followed by its desired undertone row. This would form the structure of the piece as a reflection of the descending scale (E-flat) interweaved with the ascending one (G). A paradigm of intension and extension; the sun towards the flower – the many examples of this universal dynamic.

I wanted to use *OpenMusic* for objective calculations and as an exact representation of this phenomenon through music. During the difficult process of learning how to work with *OpenMusic* I came across a painting of Gao Qipei, where a lonely spider is hanging upside down from a web. Gao Qipei had been painting in the meticulous *hao gonghua* style, which intends to give a realistic view of nature. It would take him several months to finish his works, a fact that left him exhausted and yet eager to continue. He then tried the *zuo xieyi* (freehand brush-stroke) style, in order to express the idea (*xi*), but could not compete with the ancient masters. One night, during his sleep, he was shown by an old man into a room with mud walls on all four sides. The old man urinated on a wall and luminous shapes appeared. They were exquisitely painted, going even beyond dreams. Qipei touched the shapes with his fingers and understood their secret. From the moment he woke, he made no more use of his brush and instead started painting with his fingers, thus getting closer to the idea (*xi*) behind things. The painting of the lonely spider instantly captured me and continued to do so for a long period of time. I turned Qipei's picture of the lonely spider over, and the spider transformed clearly into a fly. I then decided to discard the use of my computer.

Ignacio Fernández Bollo

Ignacio Fernández Bollo is a Chilean composer, born in 1980. He grew up in Africa, the Middle East and Latin America and studied composition in Hamburg, Düsseldorf and The Hague with Helmut Erdmann, Manfred Stahnke, José María Sánchez-Verdú, Diderik Wagenaar and Clarence Barlow. He has published his scores and recordings with FDE (*Foro De Escritores*: Chilean branch of the Writer's Forum). Ignacio Fernández has done several radio features (FSK, Hamburg; Vltava Cesky Rozhlas 3, Prague; Radio Beethoven, Santiago de Chile, FSK, Hamburg, among others), published writings (Gwiazdeczki, Anarkia, Gran Valparaíso a.o.) and held lectures on his artwork in several universities (Universidad Católica de Chile, Hochschule für Musik und Theater Hamburg, a.o.). He lives presently in Düsseldorf.

Andrzej Kwiecinski – nr 27, 1950

for flute, oboe, clarinet, piano, percussion, violin, viola, cello and double bass

duration: ca. 7'

The composition *nr 27, 1950* is the final result of the OpenMusic course. It is dedicated to Kornilios Selamsis.

Andrzej Kwiecinski

Andrzej Kwiecinski was born in Poland in 1984. He studies at the Royal Conservatory in The Hague with Richard Ayres and Diderik Wagenaar.

Justin Christensen – *She said I could*

for flute, oboe, bass clarinet, piano, harp, mandolin, guitar, percussion, violin, viola, cello and double bass

duration: ca. 6'30''

As a young child, I was burdened with the ability to dismantle and render useless anything with moving parts (especially with regards to the belongings of fellow family members) in an attempt to try to figure out the inner workings of such objects. There was one such occasion, which has forever since been etched in my memory. The amount of pain that I brought about by doing what came natural to me, as well as the endurance of love that was nevertheless bestowed on this cherished but damaged item caused me to rethink some things at an early age.

about the project

This project was excellent in that I was able to move directly from abstract theoretical ideas into sketches that I would then be able to listen to and directly evaluate their effectiveness. This also turned out to be a curse for me, as I am someone who is perpetually changing the score, attempting to find a better way to try and get across my ideas. Unfortunately, without fail, after every session I would rewrite my ideas to try to perhaps get a better result. This wasn't so much of a problem at the beginning, as my efforts were rewarded with getting closer and closer to the results that I wanted. However, as the deadline approached I am sure that it was tortuous for the ensemble to have to deal with my antics. Even through all of this they were eternally patient and for that I am forever grateful.

Justin Christensen

Justin Christensen is a Canadian composer originally from the Vancouver area. He is currently studying composition with Clarence Barlow, Martijn Padding and Diderik Wagenaar. Justin Christensen completed degrees in composition and trumpet performance at McGill University in Montréal studying composition under John Rea. He has also studied with Emmanuel Nunes, Denys Bouliane, and Alcides Lanza.

Chikage Imai – *Vectorial projection I*

for (alto) flute, oboe/English horn, (bass) clarinet, mandolin, guitar, harp, piano, percussion, violin, viola, cello and double bass
duration: ca. 7'

I have been researching the energy of sound in music. In this piece I tried to express the direction of sound in the music with the idea of a bouncing ball, since bouncing is a movement we are all familiar with. This creates the possibility of thinking about the relation of the four elements 'pitch', 'dynamics', 'timbre' and 'duration'. The energy of the sound made by these relations produce the vector to the next sound. The music, composed by a set of these vectors can be thought of as it's own vector of the motion of objects within a universal gravitation.

This motion occurs roughly six times in the music, the relation being between elements such as 'mass', 'acceleration', 'distance', 'duration' and so on. The form of this composition is quite simple because I used the same formula for both the global structure of the music and the details. The *OpenMusic* software provided me with clues on how to utilize these ideas in my music. This is the first composition which uses a specific spectred sound image, and now I intend composing another piece with the experience I gained from this one.

Evaluation of the project

The biggest difficulty I encountered was dealing with the relationship between the software and my musical sensibilities. The results from programming patches with this software gave me plenty of options to choose from. Since January there have been a number of sessions to try out sketches with the Nieuw Ensemble. These sessions were quite helpful for determining solutions regarding these problems.

Chikage Imai

Chikage Imai was born in 1979 in Nagoya Japan. She graduated at Aichi Prefectural University of Fine Arts and Music. Since she has been studying at the Conservatorium van Amsterdam and participated in projects, both inside and outside the school, in the Netherlands, Germany and Japan. Last year she received a commission to compose music for an illustrated children's book. This music was published in Japan together with the book. In April 2006 she held a first portrait concert 'Scharnieren – music and art space' in De Ijsbreker in Amsterdam. One of her works in the concert was a collaboration with a ceramic artist. Chikage Imai has been a recipient of Rohm Music Foundation award in Japan since September 2005.

Seductive Realm – an arrangement from *Die Zauberflöte* by Wolfgang Amadeus Mozart for saxophone quartet and piano – was recorded by the Alliage Quartet and Jang Eun Bae for the cd *Una voce poco fa*, released by Musikproduktion Dabringhaus und Grimm. This cd was awarded the Deutscher Musikpreis Echo Klassik 2005.

Chikage Imai studied and studies composition with Akihiko Matsuim, Joji Yuasa, Wim Henderickx and Fabio Nieder, and electronic music with Noyuki Terai and Jorrit Tamminga.

Miguelángel Clerc Parada – *La Raíz Lanzada al Aire*

for flute, oboe, clarinet, mandolin, guitar, harp, piano, percussion, violin, viola, cello and double bass

duration: ca. 11'

La Raíz Lanzada al Aire (The Root Thrown into the Air) is a piece based on the spectral analysis of the recorded samples of seven harmonics, each of them produced on the same string of a piano, all sharing the same fundamental. This departure point is triggering different resonances. The resonances show three kinds of sounds that are part of the spectral nature of the samples: 1. Sounds that are in the foreground or audible constantly all through the recorded samples. 2. The attack fragment of sounds, which appear only at the immediate beginning of the sound sample and disappear almost instantly. 3. Flash sounds, which appear and disappear irregularly all through the sample like recurring spots. The concept of the piece is related to the idea of a breathing sound that is being triggered by beatings. There is a dependency between these impulses and what is being reflected as a breathing resonance.

about the project

The opportunity to listen to sketches of a piece that are produced by a new approach (composing with *OpenMusic*) and played by the Nieuw Ensemble is something that any composer would dream of.

Every session with the ensemble cleared instrumentation problems, brought new musical ideas and many practical decisions were learned.

The whole composition process was quite slow due to the rush of learning how to use a computer programme and writing music with it at the same time. But, the results and the experience with the ensemble, Rozalie Hirs and all the visiting teachers led to interesting results.

The experience with *OpenMusic* was just a beginning for most of us but it opened new possibilities to approach the composition process.

Miguelángel Clerc

Miguelángel Clerc Parada was born in Chile in 1979. His first musical experiences were in the fields of popular music, improvisation and classical guitar. He studied composition with Alejandro Guarello at the Institute of Music of Universidad Católica de Chile where he obtained a Bachelors degree in Music Composition in the year 2000. At the moment he is studying a postgraduate composition study at the Koninklijk Conservatorium in Den Haag with Martijn Padding and Gilius van Bergeijk. He has participated in master classes and seminars with Emannuel Nunes (Portugal), Beat Furrer (Switzerland), Salvatore Sciarrino (Italy), Giacomo Manzoni (Italy), Gabriel Valverde (Argentina), Pierre-Ives Artaud (France), Julio Estrada (Mexico) and others. Miguelángel Clerc was awarded to study in Holland with the scholarship for Postgraduate Artistic Studies of Fundación Andes (Chilean private foundation). He is co-founder of the sound performance group *Woof* that has been performing in Holland since 2005.

Ernesto Illescas Peláez – *Rituales improbables*

for bass flute, English horn, bass clarinet, percussion, mandolin, guitar, harp, piano, violin, viola, violoncello and double bass
duration: ca. 10'

When I started planning *Rituales improbables* (Improbable Rituals), I was repeatedly meditating on the idea that one of my main motivations for composing is a (secular) spiritual need. Hence, I decided to make four small movements that have the character of – although not in a programmatic fashion – different spiritual quests: *self-reflection*, *contemplation*, *communion* and *ecstasy*. There was a fifth quest that I was interested in including in the piece, which appears only implicitly: *sacrifice*. While each small movement could have developed into an independent piece, I sacrificed such a potential in order to express a more holistic view of what I regard as spirituality. Therefore the concept of sacrifice is structurally present; serving a purpose that transcends each individual movement: the intention to express spirituality as a multifaceted and intricate phenomenon.

On a technical level, the piece holds itself together through the use of the same musical material. Such a material is based on iteration and is designed to be able to observe both orderly and chaotic behaviours depending on initial conditions. In each ritual, the musical material is developed in a quite different fashion. Therefore, through the re-elaboration of my raw material, by means of altering initial conditions and/or re-interpreting the result of my iterations into different musical parameters, I achieve both unity and diversity.

The importance of the sessions of Nieuw Ensemble

Compared to my previous compositional work, writing the present piece meant following a rather particular creative process. This is due to the nature of the *OpenMusic* (OM) project. On the one hand, I had the opportunity to work with first class musicians that played sketches of the different musical segments that form the present piece. On the other hand, I had the opportunity to learn how to use the OM software in order to assist me during the compositional process.

Concerning the computer aided compositional process, I am very satisfied. My approach towards musical material was already quite formalized. This meant that I only had to learn how to programme

OpenMusic in order for the computer to realize processes that I previously calculated by myself. While this saved me a lot of time, the software also had a positive impact on my creative process: it allowed me to experiment with the effect of using different initial conditions on the same developmental process. However, a considerable part of the piece was done without the aid of the computer. Under these conditions I considered it too risky to rely completely on a resource I had never used before.

With respect to the Nieuw Ensemble sessions, I am also quite happy. Although hearing (disconnected) segments of my piece generated a lot of doubts concerning local and general form issues, I think that, in the end, such doubts helped me improve the piece. The sessions also allowed me to risk more with respect to instrumentation and then find out if such adventures were effective before fixing them in the score.

Ernesto Illesca Peláez

Ernesto Illescas Peláez was born in Mexico City in 1977. He studied musical composition at the CIEM (Centre of Investigation and Musical Studies) in Mexico City, where he was a member of the Composition and Analysis Workshop directed by composer Víctor Rasgado. In 2004 he obtained the Licentiate in Compositional Techniques Diploma from Trinity College, London, and a Bachelor's Degree in Composition from CIEM. His music has been interpreted by renowned ensembles in both Holland and Mexico. In 2004-2005 he obtained the young artists grant from the FONCA (National Fund for Culture and Arts, Mexico) to develop the creative project *Routes to Chaos*. Presently, under the direction of Wim Henderickx and with the support of the Delta Scholarship programme, he is finishing his post-graduate studies in composition at the Conservatory of Amsterdam.

Lucas Vis werd op 19 februari 1947 te Bergen (NH) geboren. Hij studeerde aan het Muzieklyceum te Amsterdam (1962-1969), cello bij Reinier Bresser en orkestdirectie bij Jaap Spaanderman. In de zomer van 1967 volgde hij een directie cursus in Salzburg bij Bruno Maderna en kreeg als beste deelnemer een onderscheiding van Radio Salzburg. Hij nam deel aan cursussen van Pierre Boulez (in Bazel), Jean Fournet, Marius Constant, Dean Dixon en Paul Hupperts. Voorts studeerde hij op advies van Maderna en Boulez compositie; Zijn compositiedocent was Jan van Vlijmen.

Gedurende het seizoen 1968/1969 was hij cellist en assistent-dirigent van het toenmalig Amsterdams Philharmonisch Orkest. Vanaf 1967 was Vis werkzaam als gastdirigent en gaf hij concerten met o.a. het Nederlands Kamerorkest, het Residentie Orkest en het Concertgebouworkest. Van 1969 tot 1973 assisteerde hij Bruno Maderna bij diens directie- en compositiecurcussen te Salzburg, Darmstadt en Tanglewood (VS). In de zomer van 1970 assisteerde hij Milan Horvat bij diens directie cursus in Salzburg. Bij uitvoeringen van Stockhausens *Carré*, voor vier koren en vier orkesten in 1971 in Den Haag en Parijs, was hij één van de dirigenten. Naast *Carré*, dat hij sindsdien nog vele malen uitvoerde, bracht hij vele andere werken van Stockhausen. In 1973 dirigeerde hij de opera *Satyricon* van Bruno Maderna in de Scala van Milaan en in Amsterdam. Van 1976 tot 1979 was hij dirigent van het Balletorkest en van 1979 tot 1982 vaste dirigent van het Brabants Orkest. In 1980 werd Lucas Vis hoofddocent directie aan het Conservatorium van Maastricht en in 1981 in Den Haag. Bij de Nederlandse Operastichting dirigeerde hij naast *Naima* van Theo Loevendie en *Ithaka* van Otto Ketting opera's van Puccini (*Butterfly*), Busoni (*Dr. Faustus*), Oliver Knussen (*Max en de Maximons*) en Mozart (*Entführung aus dem Serail*). Aan het Conservatorium van Amsterdam, waarvan hij van 1998 tot 2005 artistiek directeur was, doceert hij orkestdirectie.

Lucas Vis staat met grote regelmaat voor de orkesten van de verschillende Duitse radiostations, in Keulen, Frankfurt, Stuttgart, München en Berlijn. Daarnaast is hij een veelgevraagd dirigent van ensembles voor nieuwe muziek, zoals het Nieuw Ensemble en ensemble recherche (Freiburg). Met het Arditti Quartet en ensemble recherche voerde hij tijdens de Salzburger Festspiele van 2005 *Funerailles* van Brian Ferneyhough uit.

Nieuw Ensemble

Het Nieuw Ensemble rekent tokkelinstrumenten tot zijn vaste kern en heeft een geheel eigen repertoire. Onder leiding van dirigent Ed Spanjaard heeft het NE zich in vijftientig jaar tot een internationaal toonaangevend ensemble voor hedendaagse muziek ontwikkeld.

Geprezen om zijn baanbrekend werk op het gebied van programmering en repertoirevernieuwing onderneemt het NE een grote diversiteit aan activiteiten. Per jaar geeft het ensemble veertig tot vijftig concerten in de gehele wereld. Er zijn inmiddels vijfhonderd stukken voor de groep geschreven.

In 1998 werden het Nieuw Ensemble en artistiek leider Joël Bons onderscheiden met de Prins Bernhard Fonds Muziekprijs vanwege de 'uitgesproken avontuurlijke en speelse programmering die letterlijk en figuurlijk als grensoverschrijdend kan worden betiteld'. Het ensemble introduceerde een groot aantal niet-westerse componisten.

In premièreprogramma's stonden Azerbeidzjan en Midden- en Zuid-Amerika centraal. Stormachtig succes oogstten de concertseries *Nieuwe Muziek uit China* in 1991 en 1992. Als vervolg daarop bracht het Nieuw Ensemble diverse Chinese opera's in première: *Wolvendorp*, *Night Banquet* en *Fengyiting* (Guo Wenjing) en *The death of Oedipus* en *Life on a String* (Qu Xiaosong). In het voorjaar van 1997 vond een eerste tournee naar China plaats. De nieuwe Chinese muziek vindt inmiddels tot ver over de landsgrenzen weerklank.

Het Nieuw Ensemble werkte nauw samen met componisten als Boulez, Carter, Donatoni, Ferneyhough, Kagel, Ton de Leeuw, Ligeti, Kurtág en Loevendie. De groep initieerde thematische festivals zoals *Complexity?* (1991), *Regels & Spel* (1995), *Improvisaties* (1996), het *Tokkelfestival* (1998) met westerse- en niet-westerse muziek, *Het Verfijnde Oor* (2002-3) over stemmingen en microtonen en *Bezielde Tijd* (2004-5) over ritme. In internationale coproducties werden nieuwe projecten gebracht in Brussel, Parijs, München, Edinburgh, Lissabon, Berlijn, Venetië, Warschau en Turijn.

Eveneens in coproductie bracht het NE een aantal muziektheaterwerken: Hans Krasa's kinderopera *Brundibár* en het door Viktor Ullmann in Theresienstadt geschreven *Der Kaiser von Atlantis*, Robert Heppeners

Een Ziel van Hout (Holland Festival), Franco Donatoni's *Alfred, Alfred* (i.s.m. de Nationale Reisopera) en *Johnny & Jones* van Theo Loevendie (De Nederlandse Opera en het Holland Festival).

In 2002 participeerde het Nieuw Ensemble in het spraakmakende Atlas Ensemble, dat dertig westerse en niet-westerse musici en hun instrumenten verenigt.

Op compact disc is het Nieuw Ensemble te beluisteren met muziek van Carter, Donatoni, Ferneyhough, Gerhard, Loevendie en Chinese componisten. In 2001 verscheen, op het eigen label Zebra, de opera *Wolvendorp* van Guo Wenjing en in 2003 *Les Mamelles de Tirésias* van Francis Poulenc in een bewerking van Bart Visman. Samen met cineast Frank Scheffer maakte het NE een tv-documentaire over Boulez' *Eclat* en met Eline Flipse *De Oogst van de Stilte* over vijf Chinese componisten. Als *ensemble in residence* bij het Conservatorium van Amsterdam organiseert het NE jaarlijks een educatief componistenpracticum met jonge compositiestudenten van diverse conservatoria.

colofon

artistieke leiding
redactie boekje

Joël Bons
Adriaan Reinink, Joël Bons
met dank aan Justin Christensen
Jurrien Loman, Esmee Nieuwenhuis

Nieuw Ensemble
Piet Heinkade 5
1019 BR Amsterdam
T (020) 51 91 880
F (020) 51 91 881
info@nieuw-ensemble.nl
www.nieuw-ensemble.nl